

Leader-toiminnan kuntarahasitoumus vuosille 2028-2034

Kaupunginhallitus 5.10.2026 § 245

608/00.04.01/2026

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Matti Bergman

Leader-ryhmä Norsu Leader ry esittää Hailuodon, Limingan, Lumijoen, Pyhäjoen, Siikajoen ja Tyrnävän kunnille sekä Raahen kaupungille, että ne osallistuisivat paikallisen kehittämisstrategian toteutukseen ja rahoitukseen vuosina 2028-2034 seuraavan saatekirjelmän mukaisesti:

Tausta

Leader-toimintatapaa on toteutettu EU:ssa vuodesta 1991 ja Suomessa vuodesta 1996. Kuluvalla EU:n rahoituskaudella 2023-2027 Suomessa on 53 Leader-ryhmää ja ne kattavat kaikki maaseutualueet.

Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen eli Leader-toimintatapa on Euroopan komission asetusehdotusten 2028-2034 mukaan CAP:ssa pakollinen ja siihen varataan rahoitus Suomen NRP-suunnitelmassa. Leader-toiminnan julkinen rahoitus tulee koostumaan EU:n, valtion ja kuntien rahasta. Julkisesta rahoituksesta kuntien osuus tulee olla tällä tietoa vähintään 20 prosenttia.

EU-asetukset edellyttävät edelleen paikallisen kehittämisstrategian laatimista. Leader-ryhmien hakua ei ole vielä avattu, koska tulevan EU-ohjelmakauden virallinen valmistelu Suomessa alkaa vasta syksyllä 2026.

Todennäköisesti Leader-ryhmien haku avautuu vasta vuoden 2027 jälkipuoliskolla.

Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa toiminta-alueen jokaisen kunnan päätös, mihin Leader-ryhmään kunta kuuluu, sekä kuntarahasitoumukset ohjelmakaudelle 2028-2034. Voi olla, että vuosille 2028-2029 tulee siirtymäkausi, jolloin tullaan käyttämään uuden kauden varoja vanhan kauden säännöillä ja mikäli silloin halutaan saada rahoituskehystä, tulee siinäkin tapauksessa kuntarahasitoumukset olla valmiina ensi vuoden aikana.

Strategian valmistelu

Norsu Leader ry käynnistää paikallisen kehittämisstrategian valmistelun syksyllä 2026. Strategian valmistelu on tarpeen aloittaa jo tässä vaiheessa,

jotta valmisteluun ehditään osallistamaan mahdollisimman monia alueen asukkaita ja toimijoita vuosien 2026–2027 aikana. Strategian laadinnassa tullaan hyödyntämään myös aikaisemmilta ohjelmakausilta hankittuja kokemuksia, kuntastrategioita sekä useita muita eritasoisia ja eri tahojen strategioita ja ohjelmia.

Norsu Leader ry:n kehittämisstrategia tulee olemaan edelleen laaja-alainen paikallisen kehittämisen ohjelma, jonka tavoitteena on lisätä toiminta-alueen elin-, pito- ja lumovoimaa sekä yritystukien että yleishyödyllisten hankkeiden avulla. Tarkemmat painopisteet ja läpileikkaavat teemat tulevat muodostumaan strategiaprosessin aikana.

Toiminnan tulokset ja vaikutukset

Leader on ainoa Suomen maaseudun yhteisöjen ja pienimpien mikroyritysten rahoittaja. Leader tuo EU-rahoituksen suoraan paikallisten ihmisten käsiin ja päätettäväksi. Toiminnan kautta syntyy vuosittain uusia yrityksiä, työpaikkoja ja palveluja. Rahoituksella tehdään harraste- ja liikuntapaikkoja sekä tuotetaan uusia tapahtumia ja kulttuurielämyksiä. Meillä Norsussa nuoret pääsevät itse päättämään nuorille suunnatuista rahoituksista ja toimintamme on tavoittanut tuhansia nuoria. Lisäksi olemme ainoa EU:n nuoriso-ohjelmien koordinoija alueella. Leader ei ole vain rahoitusväline – se on keino ihmisille vaikuttaa oman kotiseutunsa kehitykseen ja luoda hyvinvointia itse.

Edellisten ohjelmakausien pohjalta tehty panostuotos-laskelma osoittaa, että kunnan sijoittama euro Leader-työhön on tuonut alueelle moninkertaisen hyödyn. Kuntarahoitus osuus tuo alueelle noin viisinkertaisen määrän julkista tukea ja saa yhteensä alueelle liikkeelle kymmenkertaisesti rahaa, kun mukaan lasketaan yksityiset rahoitusosuudet. Norsu Leader on tukenut vuosien 2014-2025 aikana yli 240 mikroyritystä ja yli 400 yhdistystä. Rahoittamiemme hankkeiden myötä alueelle on luotu uusia palveluja 277, työpaikkoja 126, yrityksiä 32, uusia tai kunnostettuja harrastepaikkoja 104, uusia tapahtumia 29 ja reitistöjä 500 km. Alueemme ihmiset ovat tehneet hankkeiden eteen jopa 51 000 talkootyötuntia, mikä tarkoittaa yli 26 henkilötyövuotta. Nuoriso Leader -toiminnan kautta on rahoitettu 241 nuorten omaa projektia ja nuoria Norsun toiminta on tavoittanut yli 2 800. Leader-työ on tärkeä ja tuloksia tuova paikallisen kehittämisen väline, jota kunnat pystyvät käyttämään avuksi myös omien kuntastrategioidensa toteuttamisessa.

Toiminnan kustannukset ja rahoituslähteet

Norsu Leader ry:n rahoituskehys rakennetaan edellisten ohjelmakausien kokemusten ja tulevan kehittämisstrategian toteuttamisen vaatimien resurssien perusteella. Koko ohjelmakauden julkiseksi rahoitustarpeeksi

kansallisen NRP-suunnitelman osalta on arvioitu 5,4 miljoonaa euroa. Julkisesta rahoituksesta 80 % on EU:n ja valtion osuutta ja 20 % kuntien osuutta. Alueen omiin Nuoriso ja Yhteisö Leader rahoitukseen on varattu kumpaankin 15 000 e/vuosi ja Yritys Leader rahoitukseen 25 000 e/vuosi. Muiden EU-rahastojen hyödyntämiseen sekä kv-koordinaattoritoimintaan varataan 40 000 e/vuosi.

Norsu Leader ry:n vuosittaiset kuntarahoitusosuudet jaetaan kuntien kesken asukasluvun suhteessa ja laskutetaan vuosittain kunnilta huhtitoukokuussa. Kuntien arvioitu vuosittainen rahoitusosuus on noin 250 000 euroa. Vuosittainen rahoitusosuus jakaantuisi seuraavasti:

Kunta	Osuus asukkaista 2025	Rahoitusosuus €/vuosi	20 % korotus	40 % korotus
Hailuoto	1,80 %	4 475	5 028	5 581
Liminka	20,00 %	49 720	55 864	62 008
Lumijoki	3,99 %	9 919	11 145	12 371
Pyhäjoki	5,81 %	14 444	16 228	18 013
Raahe	46,28 %	115 052	129 269	143 487
Siikajoki	9,34 %	23 219	26 088	28 958
Tyrnävä	12,79 %	31 796	35 725	39 654

Tarvittavat kuntien päätökset

1. Päätös siitä, että kunta/kaupunki kuuluu Norsu Leader ry:n toiminta-alueeseen ohjelmakaudella 2028–2034.
2. Päätös sitoutua kuntarahoitusosuuteen vuosiksi 2028–2034. Kunnan rahoitus tulee uuteen kehittämisstrategiaan aikaisempien ohjelmakausien tavoin päättää ns. kertasuoritus- eli "könttärahoitusperiaatteella" koko ohjelmakauden ajaksi. Kuntarahoituksen määrä on 4,88 €/asukas/vuosi. Kuntarahoituksen taso sidotaan 31.12.2025 asukasmäärään. Euromääräinen kuntarahoituksen määrä näkyy yllä olevasta taulukosta.
3. Mikäli kunta on valmis nostamaan kuntarahoituksen määrää, jotta alueelle voitaisiin hakea tässä suunniteltua enemmän NRPP-rahoitusta, saisi 20 %:n korotuksen sitoutumalla 5,48 €/asukas/vuosi ja 40 %:n korotuksen sitoutumalla 6,08 €/asukas/vuosi. Korotusten vuosittaiset euromääräiset vaikutukset näkyvät yllä olevasta taulukosta. Jokainen

kunnan laittama lisäeuro tuo EU:n ja valtion rahoitusta neljä euroa enemmän alueelle.

Mikäli ohjelmakaudelle 2028-2034 tulee NRP-suunnitelman rahoitukseen isoja muutoksia suhteessa nyt arvioituun, tarkastellaan kuntarahoituksia kuntien kanssa uudestaan Norsu Leader ry:lle NRP-suunnitelmassa osoitetun rahoituksen varmistuttua.

Liite

Kuntarahaneuvottelut Raahen

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys

Hyväksytään Norsu Leader ry:n toiminta-alueeseen kuulumisen ohjelmakaudella 2028–2034 ja sitoudutaan kuntarahoitusosuuteen kyseisellä ohjelmakaudella 4,88 euroa asukasta kohden vuodessa.

Päätös

Hyväksyi esityksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talous- ja hallintojohtaja Matti Bergman esitteli asiaa kokouksessa.